

วิกฤติโลกหลัง 2021 - วิกฤตสภาพแวดล้อมโลก โดย Min Sen Concept (social) 26 สิงหาคม 2564

การที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ประกาศว่า สหรัฐฯ จะถอนตัวจากความตกลงปารีส ซึ่งเป็นกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยเขาให้เหตุผลว่าเป็น ภาระทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการต้องปฏิบัติตามความตกลงดังกล่าว เมื่อเดือนมิถุนายน 2017 เป็นที่น่าแปลกใจที่ บุคคลระดับประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา จะไม่เชื่อว่าปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงและภาวะโลกร้อนเกิดจากฝีมือมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานจากซากสัตว์ โดยเฉพาะพลังงานถ่านหินจะปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกมาจำนวนมาก และเชื่อว่าภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องโกหกที่ศัตรูของสหรัฐฯ ฯ สร้างขึ้นมาเพื่อทำลายอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ เพราะโลกร้อนนี้เกิดขึ้นมานานแล้วตั้งแต่ยุคครีเทเชียส ที่บรรดาไดโนเสาร์สูญหายไปจากโลกเมื่อ 83 ล้านปีมาแล้ว ก็เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเหมือนกัน การเปลี่ยนแปลงในทุกวันนี้อาจจะเป็นวัฏจักรธรรมชาติ ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวกับมนุษย์เลยก็เป็นได้ แต่รายงานฉบับนี้เป็นทำให้ข้อมูลสภาพภูมิอากาศของโลก

แต่ข้อถกเถียงเรื่องโรคร้อนได้รับการยืนยัน จากสรุปรายงานฉบับที่ 6 ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ IPCC (UN) ที่เผยแพร่เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2021 นี้เอง ที่พิสูจน์ว่าภาวะโลกร้อนกำลังดำเนินไปจริง และต้นเหตุมาจากน้ำมือของมนุษย์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะภูมิอากาศทั่วโลก 14,000 ชิ้น ส่งให้นักวิทยาศาสตร์ 234 คน จาก 66 ประเทศประมวลผล ทำให้พบว่า การปล่อยก๊าซเรือน

ก ร ะ จ ก ที่ มา จ า ก ค ว น ร ถ ย น ต์
โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ น้ำมัน ก๊าซ หรือถ่านหินเป็น
เชื้อเพลิง โรงงานไฟฟ้าพลังความร้อนจากถ่านหินและ
อุตสาหกรรมการเกษตร นำไปสู่วิปริตทางสภาพ
ภูมิอากาศ อุณหภูมิโลกเพิ่มขึ้นประมาณ 1.1 องศาเซลเซียส
ตั้งแต่ช่วงต้นของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (1850-1900) โดยเฉพาะ
การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มนุษย์ปล่อยเข้าสู่ชั้น
บรรยากาศโลกในปี 2019 มีปริมาณสูงที่สุดในรอบ 2 ล้านปี มี
ระดับก๊าซมีเทน และไนตรัสออกไซด์สะสมในชั้นบรรยากาศโลกมี
ปริมาณมากเป็นอันดับ 2 และ 3 ที่สูงสุดในรอบ 8 แสนปี ซึ่งก๊าซ
ทั้งสามชนิดนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน ที่
ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทั่วโลก
ข้อมูลนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ความแปรปรวนอย่างรุนแรงของ
ภูมิอากาศโลกนี้ในบางพื้นที่กลายเป็นสภาวะปกติของพื้นที่นั้นไป
แล้ว และ IPCC คาดการณ์ว่า ภาวะโลกร้อนนี้จะยังเกิดขึ้น
ต่อเนื่องไปอีกหลายทศวรรษ แม้ว่ามนุษย์จะร่วมมือหยุดการ
ปล่อยก๊าซพิษจนหยุดการปล่อยก๊าซนี้กลายเป็นศูนย์แล้ว แต่ถ้า
เรายังคงแย่งชิงกันใช้พลังงานฟอสซิลโดยไม่สนใจคำเตือนของ
IPCC อุณหภูมิโลกจะเพิ่มขึ้นเกินกว่า 1.5 องศาเซลเซียส ซึ่งเมื่อ
ถึงจุดนั้นจะเป็นหายนะสำคัญของโลกเรา

ไม่ว่าจะเป็นการเกิดคลื่นความร้อนที่เรียกว่า heat wave พายุ
ขนาดใหญ่ที่รุนแรงจะกระจายไปทั่วทุกทวีปของโลก ภัยแล้งและ
ไฟป่าจะเกิดขึ้นบ่อยมากและกินเวลายาวนาน ระดับน้ำทะเลจะ
เพิ่มสูง ซึ่งจะท่วมในพื้นที่ชายฝั่งทั่วโลก และยังมีคลื่นยักษ์เข้า
ทำลายเพิ่มเติมอีกด้วย อุณหภูมิของน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้
ปะการังเสียหายอย่างหนัก ทำให้สัตว์น้ำขนาดเล็กสูญพันธุ์ และ
สัตว์ทะเลอีกหลายชนิดจะสูญพันธุ์ นอกจากนี้จะมีการสูญพันธุ์
ของพืช และสัตว์บกอีกหลายชนิดจะวิกฤตอุณหภูมิโลกที่เพิ่มขึ้น

การพยายามแก้ปัญหาโลกร้อนที่สร้างความหวัง และอาจจะหน่วงเวลาในการเกิดวิกฤตอุณหภูมิโลก มี 2 ประการใหญ่ คือ การปลูกป่า และการดักจับรวมถึงเก็บก๊าซคาร์บอน

แต่การปลูกป่า โดยที่ทำกันมาในประเทศที่กำลังพัฒนา แต่ป่าไม่มีประโยชน์หลายอย่าง ทั้งเป็นเชื้อเพลิง การทำกระดาษ ฯ รวมถึงสิ่งสำคัญ คือพื้นที่ที่มนุษย์ต้องการนำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านอื่นจากการเพิ่มของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการรุกรานป่าอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตป่าที่อยู่ใกล้เมือง รวมถึงโครงการปลูกป่านั้นมีการใช้แรงงาน ทรัพยากร และใช้เวลาหลายทศวรรษ เช่น โครงการปลูกป่าสร้างกำแพงสีเขียว ตลอดความกว้างของทวีปแอฟริกา ที่ยาวประมาณ 8,000 กิโลเมตร ซึ่งกันทะเลทรายซาฮาราไว้ข้างบน โครงการปลูกป่าขนาดใหญ่ในพื้นที่แล้งหรือกึ่งทะเลทรายในประเทศจีน และการปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม หรือพื้นที่เคยเป็นป่ามาก่อน ซึ่งแต่ละโครงการจะใช้เวลาเกินกว่า 40 ปี และใช้งบประมาณสูงมาก การปลูกป่าที่หนึ่งอาจก่อให้เกิดการทำลายป่าอีกที่หนึ่งได้ จากการศึกษาระหว่างปี 1961-2007 ในประเทศกำลังพัฒนา 6 ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปลูกป่า คือ จีน คอสตาริกา ชิลี เอลซัลวาดอร์ อินเดีย เวียดนาม พบว่าในทุก 100 เฮกเตอร์ของป่าที่ปลูกขึ้นใน 5 ประเทศยกเว้นอินเดีย ได้นำเข้าผลผลิตจากป่ารวมเป็นพื้นที่ถึง 74 เฮกเตอร์ นั่นคือ ประเทศเหล่านี้ส่งออกสินค้าเกษตรที่ได้จากการทำลายป่าของตน คิดเป็นได้เปรียบดุล 22 เฮกเตอร์ของที่ดินจากประเทศอื่น และในช่วง 2003-2007 ประเทศกำลังพัฒนาที่เสียดุลการค้าป่า มีการทำลายป่าของตนมากกว่าใคร มี 2 ประเทศได้แก่ อินโดนีเซีย และบราซิล ซึ่งได้ทำลายป่าฝนไปประมาณ 61 % ของการทำลายป่าฝนทั่วโลก

ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และญี่ปุ่น ได้นำเข้าการทำลายป่าในประเทศที่ยากจนระหว่างปี

2001-2005 ถึง 90 % นั่นคือการคุ้มครองป่าในพื้นที่หนึ่งเป็นเพียงการย้ายแรงกดดันของการทำลายป่าไปที่อื่นของโลก เราจึงควรที่จะต้องร่วมมือในการลดการทำลายป่าในประเทศของตนด้วย และองค์กร WEF ได้ริเริ่มโครงการปลูกต้นไม้ 1 ล้านล้านต้น (1t.org) หากโครงการนี้สำเร็จ คาดว่าต้นไม้เหล่านี้จะมีศักยภาพในการเก็บกักปริมาณคาร์บอนได้ถึง 25 % ของที่มีอยู่ในบรรยากาศ และการปลูกป่าที่ดีนั้น ต้องเหมาะสมกับพรรณพืชที่ปลูกที่นั่น พื้นที่ที่เหมาะสม โดยเฉพาะการร่วมมือของชุมชนที่เข้าใจร่วมกัน ดูแล ไม่บุกรุกและทำลายป่า และป่าที่ปลูกใหม่นี้ไม่มีความอุดมสมบูรณ์เท่ากับป่าเดิมในธรรมชาติ

การดักจับและเก็บคาร์บอน เรื่องนี้มีแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติมากมาย มีทั้งที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การดักจับคาร์บอนจากแหล่งกำเนิด การอัดให้แน่นแล้วขนส่งเพื่อนำไปอัดลงใต้ดิน การอัดเก็บในชั้นหินลึก เช่น ชั้นน้ำเกลือใต้ดินลึกมากกว่า 800 เมตร บ่อน้ำมันหรือก๊าซที่เราดูต่อมาใช้แล้ว โดยชาติที่มีโครงการนี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา เยอรมนี จีน บราซิล นอร์เวย์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น

แต่แล้วก็มีกลุ่มนักเคลื่อนไหวและองค์กรชุมชนได้ยื่นหนังสือเรียกร้องให้ผู้นำสหรัฐและแคนาดาเลิกล้มโครงการนี้ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2021 โดยมองว่าเป็นการปกปิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ และท้อล่ำเสี่ยงเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ คือ การอัดลงดินนี้เป็นการยืดอายุการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิลต่อไปอีก นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะเกิดความล้มเหลว และสิ้นเปลืองงบประมาณของส่วนรวม แทนที่จะผลักดันให้โรงงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาเทคโนโลยีการใช้พลังงานทางเลือกมาทดแทน

และยังมีแนวคิดที่ค่อนข้างก้าวหน้า เป็นการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ซึ่งแนวคิดหลักจะเป็นเรื่องของการลดรังสีจากดวงอาทิตย์ให้กระทบต่อผิวโลกน้อยลงที่เรียกว่า Solar Geoengineering ด้วยการสร้างสารป้องกันในชั้นบรรยากาศ เช่น ส่องละอองลอยในชั้นสตราโทสเฟียร์ โดยมีข้อสมมติฐานว่า เมื่อละอองลอยสู่ชั้นบรรยากาศแล้ว จะทำหน้าที่เหมือนผ้าคลุมหน้าสะท้อนแสงอาทิตย์กลับไป แต่ละอองเหล่านี้จะลอยอยู่ในชั้นบรรยากาศได้ไม่นาน จึงต้องมีการส่องละอองเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงร้ายแรงอีกหลายสิ่ง เช่น การลดอุณหภูมิโลกอย่างรวดเร็ว ทำให้ภูมิอากาศยิ่งแปรปรวน สัตว์และพืชอาจมีปัญหาในการปรับตัวจนถึงขั้นสูญพันธุ์ไปก็ได้

การใช้พลังงานหมุนเวียน หรือพลังงานสะอาด เป็นทิศทางของโลกในปัจจุบัน ที่มีการเร่งในประเทศในเขตยุโรป เช่น เยอรมนี สหราชอาณาจักร ฯ และมาสู่ตลาดเกิดใหม่ เช่น จีน ซึ่งได้รับการอุดหนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ประสานกับการลงทุนภาคเอกชน มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทำให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกเหนือจากพลังน้ำ และพลังงานนิวเคลียร์ พลังงานจากน้ำมีความจำกัดทางสภาพภูมิศาสตร์และธรณีวิทยา ส่วนพลังงานนิวเคลียร์มีความจำกัดด้วยเชื้อเพลิงยูเรเนียม และการกำจัดกัมมันตรังสี ข้อเสี่ยงของพลังงานหมุนเวียน คือ ความไม่สม่ำเสมอ และมีค่าใช้จ่ายสูง

บนความสำเร็จของประเทศเยอรมนีในการจัดการด้านพลังงานสะอาด ทั้งนี้เริ่มจากวิกฤติน้ำมันในช่วงทศวรรษ 1970 ที่คุกคามต่อความมั่นคงทางด้านพลังงาน และปัญหาสงครามเย็นทำให้พึ่งพาพลังงานจากสหภาพโซเวียตได้ไม่สะดวก ทำให้เยอรมนีกลายเป็นประเทศที่สามารถเปลี่ยนผ่านพลังงาน และรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ได้ ในปี 2020 พลังงานหมุนเวียนนี้คิด

เป็นสัดส่วนถึง 46.3 % ของพลังงานที่ใช้ทั้งหมด เพิ่มจากปี 2019 ถึง 3.8 % โดยพลังงานมาจาก แสงอาทิตย์ กังหันลม และ เชื้อเพลิงชีวมวล เมื่อเทียบกับฝรั่งเศสที่ยังใช้พลังงานนิวเคลียร์ แต่ในช่วงวิกฤตโควิด 19 นี้คงจะมีปัญหากับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น จากปริมาณพลาสติกที่เพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มขึ้นจากการเผาไหม้พลาสติก รวมถึงการเกิดปัญหาของขยะชีวมวลที่เพิ่มขึ้นจากเศษอาหารที่เพิ่มขึ้น จากกลไกของการบริจาด และความสูญเปล่าของอาหาร

ติดตามเรื่องราวต่าง ๆ เพิ่มเติมได้
จาก www.minsenconcept.com